

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 16/2003 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
της 6ης Ιανουαρίου 2003

**για τη θέσπιση ειδικών λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94 του Συμβουλίου
όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών στο πλαίσιο ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από το
Ταμείο Συνοχής**

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Άρθρο 2

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1164/94 του Συμβουλίου, της 16ης Μαΐου 1994, για την ίδρυση του Ταμείου Συνοχής ⁽¹⁾, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1265/1999 ⁽²⁾, και ιδίως το παράρτημα II άρθρο Δ παράγραφος 7,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Οι ενέργειες που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94, είναι έργα, προπαρασκευαστικές μελέτες ή μέτρα τεχνικής συνδρομής. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να διευκρινιστούν οι όροι επιλεξιμότητας και υλοποίησης των εν λόγω ενεργειών.
- (2) Οι κανόνες επιλεξιμότητας καθορίζονταν μέχρι σήμερα στο παράρτημα IV των αποφάσεων χορήγησης, με βάση ένα τυποποιημένο κείμενο.
- (3) Για τη διασφάλιση της ενιαίας αντιμετώπισης των εν λόγω ενεργειών, θα πρέπει να καθοριστούν κοινοί κανόνες επιλεξιμότητας των σχετικών δαπανών. Οι κανόνες αυτοί πρέπει να προσδιορίζουν την περίοδο επιλεξιμότητας και τις διάφορες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών.
- (4) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1164/94, η έγκριση από την Επιτροπή προτεινόμενων σχεδίων πρέπει να πραγματοποιείται με την επιφύλαξη της εφαρμογής των κριτηρίων που διασφαλίζουν την υψηλή ποιότητα των έργων και τη συμβατότητά τους με τις κοινοτικές πολιτικές, ιδίως εκείνες που αφορούν την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων και τους κανόνες ανταγωνισμού.
- (5) Οι παρόντες κανόνες αντικαθιστούν εκείνους που περιλαμβάνονταν στο παράρτημα IV των αποφάσεων της Επιτροπής σχετικά με τη χορήγηση συνδρομής από το Ταμείο Συνοχής για τα νέα έργα που θα εγκριθούν με απόφαση της Επιτροπής μετά την έναρξη της ισχύος του παρόντος κανονισμού,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Στόχος

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει τους κοινούς κανόνες για τον καθορισμό της επιλεξιμότητας των δαπανών στο πλαίσιο των ενεργειών που προβλέπονται στο άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94, οι οποίες δύνανται να συγχρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Συνοχής.

⁽¹⁾ ΕΕ L 130 της 25.5.1994, σ. 1.
⁽²⁾ ΕΕ L 161 της 26.6.1999, σ. 62.

Αρμόδιος για την εκτέλεση οργανισμός

Ο οργανισμός που είναι αρμόδιος για την εκτέλεση, ο οποίος αναφέρεται στο άρθρο 10 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94, είναι ο δημόσιος ή ιδιωτικός οργανισμός που είναι αρμόδιος για τη διοργάνωση των προσκλήσεων υποβολής προσφορών σχετικά με ένα έργο. Ο οργανισμός αυτός ορίζεται στην απόφαση της Επιτροπής για τη χορήγηση συνδρομής από το ταμείο συνοχής (εφεξής: «η απόφαση της Επιτροπής»).

Κάθε αλλαγή του αρμόδιου για την εκτέλεση οργανισμού πρέπει να εγκρίνεται από την Επιτροπή.

Άρθρο 3

Υλοποίηση ενός έργου και διάρκεια εκτέλεσης

1. Η υλοποίηση ενός έργου καλύπτει όλα τα στάδια της πραγμάτωσής του, από τον εκ των προτέρων προγραμματισμό έως την ολοκλήρωση του εγκριθέντος έργου και τα σχετικά μέτρα δημοσιότητας. Ο εκ των προτέρων προγραμματισμός περιλαμβάνει επίσης τη μελέτη υποκατάστατων λύσεων.
2. Ένα έργο δύναται να περιοριστεί, με απόφαση της Επιτροπής, σε ένα ή περισσότερα στάδια της υλοποίησής του.
3. Η φάση εκτέλεσης ενός έργου αφορά την απαραίτητη περίοδο για την ολοκλήρωση των σταδίων της υλοποίησής του, μέχρι τη στιγμή που το έργο θα καταστεί πλήρως λειτουργικό και θα έχουν ολοκληρωθεί οι εγκεκριμένοι με απόφαση της Επιτροπής πρακτικοί στόχοι.

Άρθρο 4

Διαφάνεια και γραπτές αποδείξεις

Κάθε δαπάνη που πραγματοποιείται από τον αρμόδιο για την εκτέλεση οργανισμό πρέπει να βασίζεται σε συμβάσεις, συμφωνίες ή έγγραφα δεσμευτικά από νομική άποψη.

Η προσκόμιση κατάλληλων δικαιολογητικών είναι απαραίτητη.

Οι ανάδοχοι του έργου και οι εντολοδόχοι τους για την εκτέλεση του έργου έχουν τις ίδιες υποχρεώσεις όσον αφορά τον έλεγχο και την παρακολούθηση, με εκείνες των αρμόδιων για την εκτέλεση οργανισμών.

Άρθρο 5

Πραγματοποιηθείσες δαπάνες

1. Οι δαπάνες που λαμβάνονται υπόψη για την καταβολή της κοινοτικής συνδρομής πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί κατά την περίοδο επιλεξιμότητας όπως αυτή καθορίζεται στην απόφαση της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1386/2002 της Επιτροπής⁽¹⁾, και να σχετίζονται άμεσα με το έργο. Οι δαπάνες που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να αντιστοιχούν σε πληρωμές που έχουν πιστοποιηθεί από το κράτος μέλος και έχουν πράγματι εκτελεσθεί από το ίδιο ή για λογαριασμό του ή, στις περιπτώσεις ανάθεσης του έργου, από τον ανάδοχο στον οποίο ο αρμόδιος για την εκτέλεση οργανισμός έχει αναθέσει την εκτέλεση του έργου, και οι οποίες αιτιολογούνται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας.

Ως «λογιστικό έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο υποβάλει ο αρμόδιος για την εκτέλεση οργανισμός και το οποίο αιτιολογεί ότι η λογιστική εγγραφή αποτελεί πιστή και ανόθευτη εικόνα των πράξεων που εκτελέστηκαν, σύμφωνα με γενικά αποδεκτές λογιστικές πρακτικές.

2. Στην περίπτωση ανάθεσης του έργου, η πιστοποίηση, από την αρμόδια αρχή, της αξίας των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν, σε σχέση με τους δείκτες προόδου των εργασιών που αναφέρονται στη σύμβαση εργολαβίας, αποτελούν λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας. Η εν λόγω αρχή δύναται να οριστεί από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με το παράρτημα II άρθρο Δ παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94.

Άρθρο 6

Έργα που ολοκληρώθηκαν

Μια αίτηση χορήγησης συνδρομής για ένα ουσιαστικά ολοκληρωμένο έργο κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης δεν δύναται να θεωρηθεί ως επιλέξιμη.

Άρθρο 7

Έναρξη της περιόδου επιλεξιμότητας

1. Μια πραγματοποιηθείσα δαπάνη είναι επιλέξιμη από την ημερομηνία κατά την οποία η Επιτροπή παραλαμβάνει την πλήρη αίτηση για τη χορήγηση της συνδρομής.

Μια αίτηση θεωρείται πλήρης εφόσον περιλαμβάνει τα στοιχεία που απαιτούνται στο άρθρο 10 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94.

2. Η έναρξη της περιόδου επιλεξιμότητας καθορίζεται στην απόφαση της Επιτροπής για την έγκριση του έργου. Οι καταβληθείσες δαπάνες πριν από την ημερομηνία αυτή δεν είναι επιλέξιμες.

3. Εφόσον ζητείται σημαντική τροποποίηση των ουσιαστικών στοιχείων ενός έργου, οι δαπάνες που αντιστοιχούν στα νέα ή συμπληρωματικά ουσιαστικά στοιχεία θεωρούνται επιλέξιμες από την ημερομηνία κατά την οποία η Επιτροπή παρέλαβε την αίτηση τροποποίησης.

Η έναρξη της περιόδου επιλεξιμότητας των δαπανών που αντιστοιχούν στα νέα ή συμπληρωματικά ουσιαστικά στοιχεία διευκρινίζεται στην απόφαση της Επιτροπής για την έγκριση της τροποποίησης. Οι δαπάνες πριν από την εν λόγω ημερομηνία δεν είναι επιλέξιμες.

Άρθρο 8

Λήξη της περιόδου επιλεξιμότητας

Η ημερομηνία λήξης της επιλεξιμότητας αφορά τις πληρωμές που πραγματοποιούνται από τον αρμόδιο για την εκτέλεση οργανισμό.

Η ημερομηνία λήξης της επιλεξιμότητας καθορίζεται στην απόφαση της Επιτροπής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Άρθρο 9

Κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών

Με την επιφύλαξη των όρων που διευκρινίζονται στα κεφάλαια 3 έως 10, οι κατηγορίες των επιλέξιμων δαπανών αντιστοιχούν στις δαπάνες που αφορούν:

- α) τον προγραμματισμό και τη σύλληψη·
- β) την αγορά εκτάσεων·
- γ) την αξιοποίηση του χώρου·
- δ) την ανέγερση·
- ε) τον εξοπλισμό·
- στ) τα μέτρα που συνδέονται με τη διαχείριση του έργου·
- ζ) τις δαπάνες τις σχετικές με τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας, τα οποία λαμβάνονται κατ' εφαρμογή της απόφασης 96/455/ΕΚ της Επιτροπής⁽²⁾.

Άρθρο 10

Άλλες κατηγορίες δαπανών

Άλλες κατηγορίες δαπανών, πλην των αναφερομένων στο άρθρο 9, δύναται να είναι επιλέξιμες υπό τον όρο ότι διευκρινίζονται στην απόφαση της Επιτροπής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΦΟΡΟΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΟΙ

Άρθρο 11

Φόρος προστιθέμενης αξίας

1. Ο φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη, εκτός και εάν επιβαρύνει πραγματικά και οριστικά τον αρμόδιο για την εκτέλεση οργανισμό. Ο ΦΠΑ που είναι ανακτήσιμος, με οποιοδήποτε τρόπο, δεν δύναται να θεωρηθεί ως επιλέξιμος, ακόμη και εάν δεν έχει ανακτηθεί πράγματι από τον αρμόδιο για την εκτέλεση οργανισμό ή από τον τελικό δικαιούχο.

⁽¹⁾ ΕΕ L 201 της 31.7.2002, σ. 5.

⁽²⁾ ΕΕ L 188 της 27.7.1996, σ. 47.

2. Εφόσον ο τελικός δικαιούχος υπάγεται σε ένα κατ' αποκοπή καθεστώς, που αναφέρεται στον τίτλο XIV της οδηγίας 77/88/ΕΟΚ του Συμβουλίου (¹), ο ΦΠΑ που κατεβλήθη θεωρείται ως ανακτήσιμος για τους σκοπούς της παραγράφου 1.

3. Η κοινοτική συγχρηματοδότηση σε καμία περίπτωση δεν υπερβαίνει τη συνολική επιλέξιμη δαπάνη εκτός του ΦΠΑ.

Άρθρο 12

Λοιποί φόροι και τέλη

Οι λοιποί φόροι ή επιβαρύνσεις, και συγκεκριμένα οι άμεσοι φόροι και οι ασφαλιστικές εισφορές σε μισθούς και αμοιβές, που προκύπτουν από την κοινοτική συγχρηματοδότηση, δεν αποτελούν επιλέξιμη δαπάνη, εκτός και εάν επιβαρύνουν πραγματικά και οριστικά τον αρμόδιο για την εκτέλεση οργανισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

Άρθρο 13

Επιλεξιμότητα των δαπανών

Οι δαπάνες προγραμματισμού, πραγματογνωμοσύνης και σχεδιασμού είναι επιλέξιμες, υπό τον όρο ότι συνδέονται άμεσα με ένα ή περισσότερα έργα και έχουν εγκριθεί ειδικά με την απόφαση της Επιτροπής, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 14, 15 και 34.

Άρθρο 14

Λογιστική του κόστους

Στην περίπτωση που πολλά έργα καλύπτονται από την ίδια σύμβαση έργου ή παροχής υπηρεσιών ή όταν ο αρμόδιος για την εκτέλεση οργανισμός ασκεί τις σχετικές δραστηριότητες για λογαριασμό του, η κατανομή των δαπανών πρέπει να αποτελεί το αντικείμενο χωριστής λογιστικής που θα χαρακτηρίζεται από διαφάνεια και θα βασίζεται σε λογιστικά έγγραφα ή σε έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας.

Άρθρο 15

Δαπάνες δημοσίων διοικήσεων που συνδέονται με τον προγραμματισμό και το σχεδιασμό ενεργειών

Εφόσον στις δραστηριότητες που αναφέρονται στο άρθρο 13 συμμετέχουν οι υπάλληλοι μιας δημόσιας διοίκησης, οι δαπάνες δύναται να θεωρηθούν ως επιλέξιμες από την Επιτροπή μόνο σε περιπτώσεις δεόντως αιτιολογημένες, οι οποίες πληρούν όλους τους ακόλουθους όρους:

- ο υπάλληλος πρέπει να έχει εγκαταλείψει προσωρινά την οργανική θέση του στη δημόσια διοίκηση και να έχει αποσπαστεί με επίσημη απόφαση της αρμόδιας αρχής για την εκτέλεση των καθηκόντων που αναφέρονται στο άρθρο 13·
- οι δαπάνες πρέπει να βασίζονται σε μια σύμβαση που αφορά ένα ή περισσότερα ειδικά έργα· εφόσον η σύμβαση αναφέρεται σε πολλά έργα, η κατανομή των δαπανών πρέπει να χαρακτηρίζεται από διαφάνεια·

γ) οι δαπάνες πρέπει να συνδέονται άμεσα με ένα ή περισσότερα από τα συγκεκριμένα μεμονωμένα έργα·

δ) η σύμβαση πρέπει να περιορίζεται χρονικά και δεν πρέπει να υπερβαίνει την προθεσμία που ορίζεται για την εκτέλεση του έργου·

ε) τα καθήκοντα που πρέπει να ολοκληρωθούν κατ' εφαρμογή της εν λόγω σύμβασης, δεν πρέπει να περιλαμβάνουν οποιαδήποτε από τα γενικά διοικητικά καθήκοντα που διευκρινίζονται στα άρθρα 27 και 28.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΑΓΟΡΑ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΔΙΟΔΟΥ

Άρθρο 16

Αγορά μη οικοδομημένης έκτασης

Η δαπάνη για την αγορά μη οικοδομημένης έκτασης είναι επιλέξιμη για τη χορήγηση συνδρομής από το ταμείο συνοχής, μόνον εφόσον πληρούνται όλοι οι ακόλουθοι όροι:

- η αγορά της έκτασης είναι απαραίτητη για την υλοποίηση του έργου·
- η αγορά της έκτασης δεν υπερβαίνει το 10 % των επιλέξιμων δαπανών ενός έργου, εκτός από περιπτώσεις δεόντως αιτιολογημένες από τον αρμόδιο για την εκτέλεση οργανισμό·
- η πιστοποίηση που πραγματοποιείται από έναν ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα ή έναν εγκεκριμένο επίσημο οργανισμό, επιβεβαιώνει ότι η τιμή αγοράς δεν υπερβαίνει την εμπορική αξία·
- η αγορά της έκτασης έχει εγκριθεί με την απόφαση της Επιτροπής·
- τηρούνται οι εθνικές διατάξεις για την αποφυγή της κερδοσκοπίας.

Οι δαπάνες οι σχετικές με την αγορά μιας έκτασης, της οποίας ο προορισμός παραμένει γεωργικός ή δασοκομικός και μετά την ολοκλήρωση ενός έργου, δεν θεωρούνται ως επιλέξιμες, εκτός και εάν αναφέρεται το αντίθετο σε απόφαση της Επιτροπής.

Άρθρο 17

Αγορά έκτασης που περιλαμβάνει χωροταξικές βελτιώσεις

Η αγορά έκτασης που περιλαμβάνει χωροταξικές βελτιώσεις δύναται να είναι επιλέξιμη κατόπιν ειδικής αιτιολόγησης και με συμφωνία, την οποία περιλαμβάνει η απόφαση της Επιτροπής.

Άρθρο 18

Αγορά έκτασης που ανήκει στο δημόσιο ή στον αρμόδιο για την εκτέλεση οργανισμό

Η αγορά έκτασης της οποίας ιδιοκτήτης είναι ήδη ο αρμόδιος για την εκτέλεση οργανισμός, καθώς και η αγορά έκτασης που ανήκει σε δημόσια υπηρεσία, δεν είναι επιλέξιμες.

(¹) ΕΕ L 145 της 13.6.1977, σ. 1.

Άρθρο 19

Απαλλοτρίωση

Σε περίπτωση απαλλοτριώσεων, εφαρμόζονται οι κανόνες που αναφέρονται στα άρθρα 16, 17 και 18. Οι ειδικές επιβαρύνσεις που αφορούν την απαλλοτρίωση, όπως είναι η εκτίμηση του εμπειρογνώμονα, η νομική βοήθεια και η προσωρινή μίσθωση της έκτασης, είναι επιλέξιμες.

Άρθρο 20

Χορήγηση δουλείας διόδου

Οι δαπάνες για τη χορήγηση δουλείας διόδου στον τόπο του έργου, κατά τη διάρκεια της υλοποίησής του, είναι επιλέξιμες εφόσον κρίνονται απαραίτητες και έχουν εγκριθεί προς το σκοπό αυτό με την απόφαση της Επιτροπής.

Δύνανται να περιλαμβάνουν αποζημιώσεις απώλειας της συγκομιδής και την αποκατάσταση των ζημιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΑΓΟΡΑ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ ΑΝΕΓΕΡΣΗ

Άρθρο 21

Αγορά κτιριακών εγκαταστάσεων

1. Το κόστος για την αγορά κτιριακών εγκαταστάσεων, δηλαδή κτιρίων που έχουν ήδη αναγερθεί και εκτάσεων στις οποίες βρίσκονται τα εν λόγω κτίρια, δύνανται να είναι επιλέξιμο μόνο στην περίπτωση που πρόκειται για ήδη υπάρχοντα κτίρια, προσαρμοσμένα στις ειδικές λειτουργικές ανάγκες ενός έργου.

2. Πρέπει να παρέχεται πιστοποίηση από ανεξάρτητο και ειδικευμένο εμπειρογνώμονα ή από εγκεκριμένο επίσημο οργανισμό που να επιβεβαιώνει ότι η τιμή αγοράς δεν υπερβαίνει την εμπορική αξία του. Στο πιστοποιητικό αυτό βεβαιώνεται ότι το κτίριο πληροί τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, ή διευκρινίζονται οι πτυχές που δεν συμφωνούν με το εθνικό δίκαιο και για τις οποίες προβλέπεται η κατάλληλη διόρθωση από τον αρμόδιο για την εκτέλεση οργανισμό.

3. Το κτίριο δεν πρέπει να έχει αποτελέσει, κατά τα δέκα τελευταία έτη, το αντικείμενο εθνικής ή κοινοτικής επιχορήγησης, που θα ισοδυναμούσε με διπλή ενίσχυση σε περίπτωση συγχρηματοδότησης της αγοράς του κτιρίου από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, ή στο πλαίσιο της χρηματοδότησης ενός άλλου έργου από το Ταμείο Συνοχής.

4. Το κτίριο διατίθεται για την προβλεπόμενη στην απόφαση της Επιτροπής χρήση και για την περίοδο που προβλέπεται στην εν λόγω απόφαση.

5. Το κόστος ενός κτιρίου του οποίου είναι ήδη ιδιοκτήτης ο αρμόδιος για την εκτέλεση οργανισμός, καθώς και η αγορά κτιριακών εγκαταστάσεων που ανήκουν σε μια δημόσια υπηρεσία, δεν είναι επιλέξιμα.

Άρθρο 22

Αξιοποίηση του χώρου και κατασκευαστικές εργασίες

1. Οι δαπάνες οι σχετικές με την αξιοποίηση του χώρου και τις απαραίτητες για την υλοποίηση του έργου κατασκευαστικές εργασίες είναι επιλέξιμες.

2. Εφόσον ο αρμόδιος για την εκτέλεση οργανισμός εκτελεί για λογαριασμό του πλήρως ή εν μέρει τις εργασίες αξιοποίησης του χώρου ή κατασκευής, η μείωση των δαπανών πρέπει να αποτελέσει το αντικείμενο χωριστής λογιστικής καταγραφής που θα χαρακτηρίζεται από διαφάνεια και θα βασίζεται σε λογιστικά έγγραφα ή σε έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας.

3. Σε περίπτωση συμμετοχής υπαλλήλων του Δημοσίου, εφαρμόζονται οι κανόνες που αναφέρονται στο άρθρο 15.

4. 4. Είναι επιλέξιμες μόνον οι δαπάνες που καταβάλλονται πραγματικά μετά την προβλεπόμενη ημερομηνία στο άρθρο 7 παράγραφος 1 και οι οποίες συνδέονται άμεσα με το έργο. Οι επιλέξιμες δαπάνες δύνανται να περιλαμβάνουν μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες κατηγορίες:

α) εργατικό δυναμικό (μεικτές αμοιβές και μισθοί)·

β) χρησιμοποίηση μόνιμου εξοπλισμού κατά τις κατασκευαστικές εργασίες·

γ) κόστος των χρησιμοποιηθέντων προϊόντων για την υλοποίηση του έργου·

δ) έμμεσα και λοιπά έξοδα, εφόσον είναι ειδικά αιτιολογημένα, περίπτωση στην οποία η σχετική επιβάρυνση πρέπει να είναι δίκαιη και σύμφωνη με τους γενικά αποδεκτούς κανόνες λογιστικής.

5. Ο καταλογισμός των έμμεσων εξόδων δεν είναι επιλέξιμος εφόσον ο αρμόδιος για την εκτέλεση οργανισμός είναι μια δημόσια υπηρεσία.

6. Τα έξοδα πρέπει να εκτιμώνται σε τιμές της αγοράς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΨΛΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Άρθρο 23

Μόνιμος εξοπλισμός που αποτελεί τμήμα των κεφαλαιουχικών δαπανών για τις δράσεις

1. Οι δαπάνες που αφορούν την αγορά ή την ανέγερση εγκαταστάσεων που προορίζονται να είναι μόνιμες, είναι επιλέξιμες υπό τον όρο ότι θα περιλαμβάνονται στην απογραφή του μόνιμου εξοπλισμού του αρμόδιου για την εκτέλεση του έργου οργανισμού και θα αντιμετωπίζονται ως κεφαλαιουχικές δαπάνες, σύμφωνα με τις γενικά παραδεκτές λογιστικές συμβάσεις.

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 33, η μίσθωση του εξοπλισμού που αναφέρεται στην παράγραφο 1 θεωρείται ότι αποτελεί τμήμα των εξόδων εκμετάλλευσης και δεν είναι επιλέξιμη.

Άρθρο 24

Αγορά άυλων πάγιων στοιχείων

Η αγορά και η χρήση άυλων πάγιων στοιχείων, για παράδειγμα διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, είναι επιλέξιμη εφόσον αποδειχθεί απαραίτητη για την εκτέλεση του έργου.

Άρθρο 25

Μόνιμος εξοπλισμός που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση των ενεργειών

1. Σε περίπτωση που ο αρμόδιος για την εκτέλεση οργανισμός, εκτελεί για λογαριασμό του το σύνολο ή μέρος των εργασιών αξιοποίησης του χώρου ή ανέγερσης, οι δαπάνες οι σχετικές με την αγορά ή την κατασκευή μόνιμου εξοπλισμού που χρησιμοποιείται στη φάση εκτέλεσης ενός έργου δεν είναι επιλέξιμες. Τα ανωτέρω αφορούν τόσο τον βαρύ εξοπλισμό κατασκευής όσο και το υλικό γραφείου και άλλους τύπους εξοπλισμού.

2. Ο μόνιμος εξοπλισμός που αγοράζεται ή κατασκευάζεται ειδικά για την εκτέλεση ενός έργου δύναται να θεωρηθεί ως επιλέξιμος, εφόσον στερείται εμπορικής αξίας ή μετατρέπεται μετά τη χρησιμοποίηση και υπό τον όρο ότι τούτο διευκρινίζεται στην απόφαση της Επιτροπής.

Άρθρο 26

Μόνιμος εξοπλισμός που χρησιμοποιείται για διοικητικούς σκοπούς για την υλοποίηση ενεργειών

1. Οι δαπάνες που αφορούν την αγορά και τη μίσθωση μόνιμου εξοπλισμού που χρησιμοποιείται για διοικητικούς σκοπούς δεν είναι επιλέξιμες.

2. Με την επιφύλαξη των άρθρων 30 και 33, οι δαπάνες οι σχετικές με την αγορά και τη μίσθωση εξοπλισμού που χρησιμοποιείται από μια δημόσια υπηρεσία για την εκπλήρωση των καθηκόντων της στους τομείς της παρακολούθησης και του ελέγχου δεν είναι επιλέξιμες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΕΞΟΔΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ, ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

Άρθρο 27

Γενικά και διοικητικά έξοδα

Τα γενικά και διοικητικά έξοδα του αρμόδιου για την υλοποίηση της ενέργειας οργανισμού δεν είναι επιλέξιμα.

Άρθρο 28

Δαπάνες των δημοσίων υπηρεσιών

Οι δαπάνες στις οποίες υποβάλλονται οι δημόσιες υπηρεσίες, και ιδίως οι μισθοί των δημοσίων υπαλλήλων σε εθνική και περιφερειακή κλίμακα, για τη διαχείριση, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο μιας ενέργειας ή συνόλου ενεργειών, δεν είναι επιλέξιμες.

Άρθρο 29

Δαπάνες για ενέργειες που υλοποιούνται στο πλαίσιο υπεργολαβίας

Όσον αφορά τις ενέργειες που υλοποιούνται στο πλαίσιο υπεργολαβίας, μόνον οι δαπάνες που είναι δεόντως αιτιολογημένες και συνδέονται με τη δημοσιονομική παρακολούθηση, τους λογιστικούς ελέγχους και τους επιτόπιους ελέγχους είναι επιλέξιμες.

Στο πλαίσιο της εκτέλεσης οριζόντιων καθηκόντων διαχείρισης, υλοποίησης, παρακολούθησης και ελέγχου, οι δαπάνες για ενέργειες που υλοποιούνται στο πλαίσιο υπεργολαβιών που είναι απαραίτητες και δεόντως αιτιολογημένες, δύναται να είναι επιλέξιμες εντός του ορίου που προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ, ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ

Άρθρο 30

Χρηματοδοτικές επιβαρύνσεις

Οι χρεωστικοί τόκοι, τα έξοδα για οικονομικές συναλλαγές, τα έξοδα ισοτιμίας συναλλάγματος, καθώς και τα λοιπά έξοδα καθαρά χρηματοδοτικού χαρακτήρα, δεν είναι επιλέξιμα.

Άρθρο 31

Δικαστικά έξοδα, πρόστιμα, χρηματικές ποινές

Με την επιφύλαξη του άρθρου 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1831/94 της Επιτροπής⁽¹⁾, τα έξοδα αμφισβητήσεων, τα πρόστιμα και οι χρηματικές ποινές δεν είναι επιλέξιμα.

Άρθρο 32

Λογιστικά έξοδα ή έξοδα λογιστικού ελέγχου

Τα λογιστικά έξοδα ή τα έξοδα λογιστικού ελέγχου είναι επιλέξιμα εφόσον συνδέονται άμεσα με τη σχετική πράξη, εφόσον είναι απαραίτητα για την προετοιμασία της ή την υλοποίησή της και υπόκεινται σε διοικητικές ή νομικές απαιτήσεις.

Άρθρο 33

Ειδικές τεχνικές χρηματοδότησης

Με την επιφύλαξη του άρθρου 29, τα έξοδα στο πλαίσιο τεχνικών χρηματοδότησης που δεν υποχρεώνουν να πραγματοποιηθεί άμεσα η αγορά ενός εξοπλισμού, ιδίως με χρηματοδοτική μίσθωση, δύναται να θεωρηθούν επιλέξιμα, εφόσον αιτιολογούνται και έχουν εγκριθεί με την απόφαση της Επιτροπής και υπό τον όρο ότι η μεταβίβαση της κυριότητας στον αρμόδιο για την εκτέλεση οργανισμό θα πραγματοποιηθεί πριν από την καταβολή του υπολοίπου.

⁽¹⁾ ΕΕ L 191 της 27.7.1994, σ. 9.

Άρθρο 34

Έξοδα για νομικές συμβουλές, συμβολαιογραφικά έξοδα, έξοδα τεχνικής ή χρηματοοικονομικής πραγματογνωμοσύνης

Τα έξοδα παροχής νομικών συμβουλών, τα συμβολαιογραφικά έξοδα, καθώς και τα έξοδα τεχνικής ή χρηματοδοτικής πραγματογνωμοσύνης, είναι επιλέξιμα εφόσον συνδέονται άμεσα με την εκτέλεση και εφόσον είναι απαραίτητα για την προετοιμασία της ή την υλοποίησή της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΛΟΙΠΑ ΕΙΔΗ ΔΑΠΑΝΩΝ

Άρθρο 35

Έξοδα λειτουργίας και εκμετάλλευσης επιδοτούμενων έργων

1. Τα έξοδα λειτουργίας ενός έργου ή μιας ομάδας έργων δεν είναι επιλέξιμα.
2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, η κατάρτιση του προσωπικού εκμετάλλευσης και η δοκιμή ενός έργου και του εξοπλισμού του δύνανται να ληφθούν υπόψη ως επιλέξιμες δαπάνες κατά τη διάρκεια που απαιτείται και έχει καθοριστεί στην απόφαση της Επιτροπής.

Άρθρο 36

Μέτρα δημοσιότητας και ενημέρωσης

Οι δαπάνες οι σχετικές με τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας, τα οποία λαμβάνονται κατ εφαρμογή της απόφασης 96/455/ΕΚ, είναι επιλέξιμες.

Άρθρο 37

Χώροι στάθμευσης

Το Ταμείο Συνοχής δεν επιδοτεί την κατασκευή χώρων στάθμευσης, στεγασμένων ή ανοικτών, παρά μόνον εφόσον αυτή είναι απαραίτητη και έχει ειδικά εγκριθεί με την απόφαση της Επιτροπής.

Άρθρο 38

Αγορά μεταχειρισμένου υλικού

Το κόστος για την αγορά μεταχειρισμένου υλικού είναι επιλέξιμο εφόσον πληρούνται οι τρεις ακόλουθοι όροι, με την επιφύλαξη της εφαρμογής αυστηρότερων εθνικών κανόνων:

- α) ο πωλητής του υλικού καταθέτει δήλωση με την οποία βεβαιώνει την προέλευση του υλικού και επιβεβαιώνει ότι ουδέποτε κατά τη διάρκεια των επτά τελευταίων ετών, δεν αποκτήθηκε το υλικό μέσω εθνικής ή κοινοτικής ενίσχυσης·
- β) η τιμή του μεταχειρισμένου υλικού δεν υπερβαίνει την αξία του στην αγορά και πρέπει να είναι μικρότερη από το κόστος ανάλογου υλικού σε καινούργια κατάσταση·

- γ) το υλικό έχει τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά για την σχετική λειτουργία και είναι σύμφωνο με τα ισχύοντα πρότυπα.

Άρθρο 39

Υπεργολαβία

Με την επιφύλαξη της εφαρμογής αυστηρότερων εθνικών κανόνων, οι δαπάνες για τις ακόλουθες συμβάσεις υπεργολαβίας δεν είναι επιλέξιμες:

- α) οι συμβάσεις υπεργολαβίας που έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους εκτέλεσης του έργου, χωρίς να αποφέρουν ανάλογη προστιθέμενη αξία·
- β) οι συμβάσεις υπεργολαβίας που έχουν συναφθεί με μεσάζοντες ή συμβούλους, δυνάμει των οποίων η πληρωμή καθορίζεται ως ποσοστό του συνολικού κόστους, εκτός και εάν η εν λόγω πληρωμή δεν αιτιολογείται από τον αρμόδιο για την εκτέλεση οργανισμό, με αναφορά στην πραγματική αξία των εργασιών ή των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Για όλες τις συμβάσεις υπεργολαβίας, οι υπεργολάβοι δεσμεύονται να παράσχουν στους φορείς λογιστικών και λοιπών ελέγχων όλα τα απαραίτητα στοιχεία που αφορούν τις δραστηριότητες υπεργολαβίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ, ΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ AD HOC ΚΑΙ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Άρθρο 40

Διοργάνωση συνεδριάσεων της επιτροπής παρακολούθησης

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων που προβλέπονται στα άρθρα 27 και 28, οι δαπάνες που προκύπτουν από τη διοργάνωση υποχρεωτικών συνεδριάσεων της επιτροπής παρακολούθησης, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1164/94, παράρτημα II άρθρο ΣΤ, είναι επιλέξιμες εφόσον προσκομιστούν δικαιολογητικά.

2. Οι δαπάνες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 επιτρέπονται όταν αφορούν μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες κατηγορίες εξόδων:

- α) υπηρεσίες διερμηνείας·
- β) μίσθωση αιθουσών συνεδριάσεων·
- γ) μίσθωση οπτικοακουστικού υλικού, καθώς και άλλου απαραίτητου ηλεκτρονικού υλικού·
- δ) παροχή τεκμηρίωσης και σχετικού υλικού·
- ε) αμοιβές εμπειρογνομόνων·
- στ) έξοδα μετακίνησης.

3. Οι αμοιβές και αποζημιώσεις των υπαλλήλων της δημόσιας διοίκησης, που καταβάλλονται για τη διοργάνωση συνεδριάσεων της επιτροπής παρακολούθησης, δεν είναι επιλέξιμες.

4. Ο εξοπλισμός που είναι εγκατεστημένος μόνιμα και αποσκοπεί στον έλεγχο, δύναται να είναι επιλέξιμος υπό τον όρο ότι επιτρέπεται ειδικά με απόφαση της Επιτροπής για τη λήψη ενός μέτρου τεχνικής βοήθειας.

Άρθρο 41

Συνεδριάσεις κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής ή της επιτροπής παρακολούθησης

Το άρθρο 40 εφαρμόζεται για τη διοργάνωση συνεδριάσεων ad hoc κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής ή της επιτροπής παρακολούθησης.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 6 Ιανουαρίου 2003.

Άρθρο 42

Ηλεκτρονικά συστήματα διαχείρισης και παρακολούθησης

Οι δαπάνες που σχετίζονται με την απόκτηση και την εγκατάσταση ηλεκτρονικών συστημάτων διαχείρισης και παρακολούθησης είναι επιλέξιμες, εντός των ορίων που καθορίζονται στην απόφαση της Επιτροπής.

Άρθρο 43

Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Εφαρμόζεται για τα νέα έργα που εγκρίνονται με απόφαση της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94, μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του.

Για την Επιτροπή
Michel BARNIER
Μέλος της Επιτροπής